

ΑΠΟΘΗΚΗ

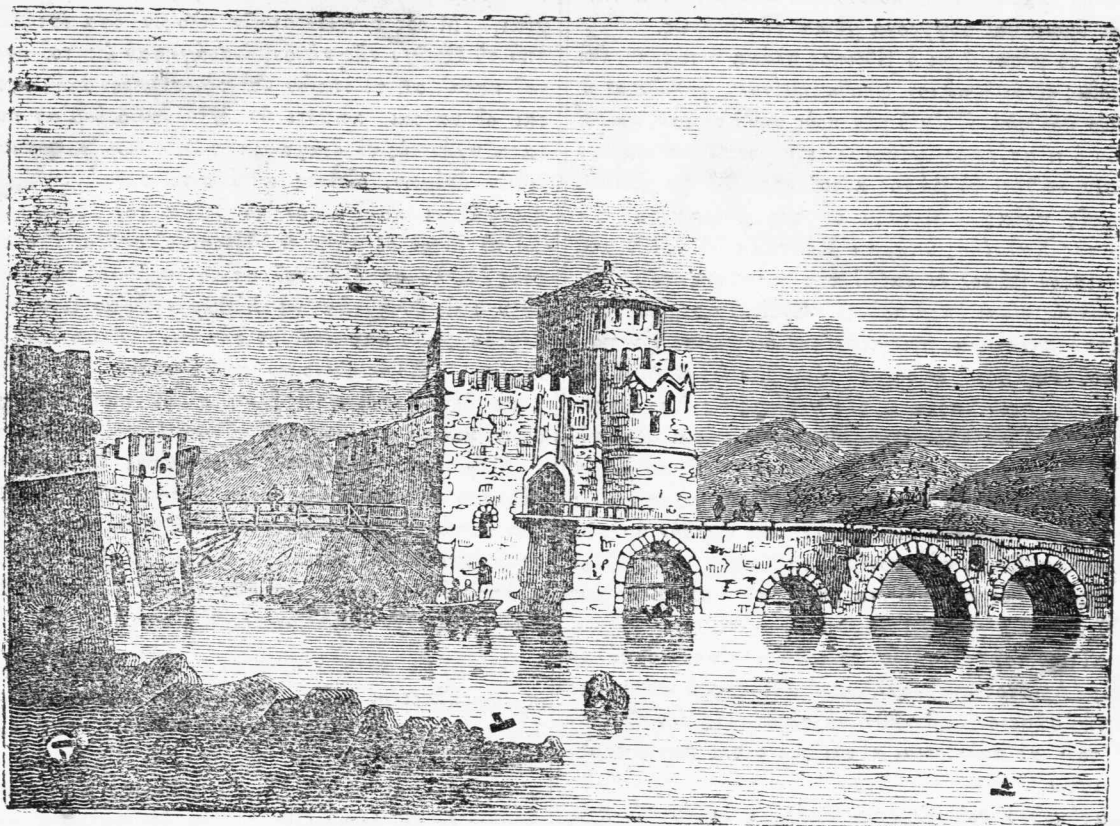
ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 1840.]

[ΑΡΙΘ. 48.]

Ο ΠΟΡΘΜΟΣ ΕΥΡΙΠΟΣ, ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΣ ΧΑΛΚΙΣ.

Ἡ Γέφυρα τοῦ Εὐρίπου.

ΤΗΝ νῆσον Εὐβοίαν χωρίζει ἀπὸ τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας ὁ Εὐρίπος, πορθμὸς στενώτατος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κατεσκευάσθη γέφυρα, ἐνόησεν τὴν νῆσον μὲ τὴν στερεάν. Μῆκος ἔχει 90 μιλίων κατὰ βορειοδυτικὴν διεύθυνσιν, μέγιστον δὲ πλάτος 30 μιλίων· ἀλλ' εἰς ἓν μέρος τὸ ἀπ' αἰγιαλοῦ εἰς αἰγιαλὸν διάστημα μόλις εἶναι τέσσαρα μίλια. Ὅρη ἔχει ὑψηλότατα· οἱ Δελφοὶ ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ παραλίου ἀναβαίνουν εἰς ὕψος 7266 ποδῶν, τὴν κορυφὴν ἔχοντες σχεδὸν πάντοτε χιονοσκεπῇ· ἡ δὲ Ὀχη, κοινῶς Ἅγιος Ἥλιος, πλησίον τῆς Καρύστου, ὑψοῦται 4748 πόδας· τὸ ὄρος Κανδῆλι, 4200 πόδας, καὶ τὸ Τελέθριον 3100, κεῖνται ἀμφοτέρω ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ παραλίου πρὸς ἄρκτον τοῦ Εὐρίπου. Αἱ μόναι σημεριναὶ πόλεις εἶναι ἡ Χαλκὶς καὶ ἡ Κάρυστος, ἐξ ὧν ἡ δευτέρα κεῖται εἰς τὸ μεσημβρινὸν ἄκρον τῆς νήσου.

12 δ'.

Ἡ δὲ Χαλκὶς εὐρίσκεται εἰς βόρειον πλάτος 38° 26', καὶ ἀνατολικὸν μῆκος 23° 37', τοποθετημένη κατὰ τὸ στενώτατον μέρος τοῦ Εὐρίπου, τοῦ τὴν νῆσον ἀπὸ τὴν στερεάν διαχωρίζοντος. Ὁ πορθμὸς οὗτος εἶναι μόνον ἑκατὸν εἴκοσι πόδας πλατὺς ἐνταῦθα. Ἡ πόλις εἶναι περιτειχισμένη· προφυλάσσεται δ' ἔτι μᾶλλον, ὅπου τὰ τείχη δὲν βρέχονται ὑπὸ τοῦ Εὐρίπου, διὰ βαθείας καὶ πλατείας ξηρᾶς τάφρου. Τὰ τείχη οὔτε παχέα εἶναι οὔτε τακτικῶς ἐκτισμένα, ἀλλ' ἔχουσι πυργίδια· οἱ πολυάριθμοι δὲ πτερωτοὶ λέοντες τοῦ Ἀγ. Μάρκου τρανώτατα μαρτυροῦν ὅτι ὑπὸ Βενετῶν ἀνηγέρθησαν. Ἡ ἐγχεκλεισμένη περιοχὴ εἶναι ὥς 2400 ποδῶν τὸ μῆκος, ὥς 500 δὲ τὸ πλάτος· ἐπὶ Τούρκων, Χριστιανοὶ ποσῶς δὲν ἐκατοίκουν ἐντὸς τῆς τῶν τειχῶν περιφερείας· αἱ ὁδοὶ εἶναι στενώταται, ἀλλ' αἱ οἰκίαι ἀρκετὰ εὐρύχωροι. Διαφόρους πύλας ἔχει τὸ σ

κατεσκευασμένας εἰς τρόπον πολὺ περιπεπλεγμένον· ἡ ἄνωθεν τοῦ Εὐρίπου ἄγουσα εἶναι μάλιστα ἐλικοειδής, καὶ καλῶς ὠχυρωμένη.

Ὑπάρχει δὲ καὶ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς ἀπέναντι στερεᾶς ἄλλο φρούριον, Καραβαβάς Τουρκιστὶ καλούμενον, ἐπὶ λοριδίου 130 πόδας ὑψηλόν· τοῦτο ἐμπορεῖ νὰ θεωρῇται ὡς ἡ ἀκρόπολις, καθότι ὑπέγκειται τῆς πόλεως καὶ κυριεύει αὐτήν. Εἶναι δ' ἄσχημον, ἐπίμηκες κτίσμα, περὶ τοὺς 1200 πόδας μακρόν, 450 δὲ πλατὺ. Τὰ τείχη τόσον εἶναι χαμηλὰ εἰς τινα μέρη, ὥστε ἀνὴρ δραστήριος ἠμποροῦσε νὰ πηδήσῃ ἐπ' αὐτῶν· εἶναι δὲ ὅμοια καὶ σύγχρονα μὲ τὰ τῆς πόλεως.

Κατὰ τὸ μέσον ἔχει ὁ Εὐρίπος πλάκα ἢ πέτραν, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶναι φρούριον ὠκοδομημένον· γεννῶνται δ' οὕτω δύο πορθμοί, ἐξ ὧν ὁ μὲν πρὸς τὴν στερεάν, καίτοι ὁπωσούν ὁ πλατύτερος, χρησιμεύει μόνον εἰς πλοιαρίων διάβασιν, καθότι τὸ βάθος αὐτοῦ ποτὲ δὲν ὑπερβαίνει τοὺς τρεῖς πόδας. Μεταξὺ δὲ τῆς πέτρας καὶ τῶν τειχῶν τῆς Χαλκίδος ὑπάρχει διάστημα 33 ποδῶν, καὶ τὸ ἐλάχιστον βάθος ἐν καιρῷ τῆς μεγίστης τῶν ὑδάτων ὑψώσεως εἶναι ἑπτὰ πόδες. Ἐνταῦθα συμβαίνει ἡ θαυμαστὴ παλίρροια, ἥτις τοσοῦτον διεφύμισε τὸν πορθμὸν τοῦ Εὐρίπου· ἐνίοτε τὸ ὕδωρ ῥέει ὡς ὀκτὼ μίλια τὴν ὥραν, πίπτει ὑποκάτω τῆς γεφύρας ὡς ἓνα ἡμισὺν πόδα· ἀλλὰ τὸ παραδοξότερον εἶναι, ὅτι πλοῖα 450 πόδας ἐκ τῆς γεφύρας δὲν αἰσθάνονται ποσῶς τὸ ῥεῦμα τοῦτο. Κάποτε μὲν ἤρεμεῖ, σπάνια ὅμως· μεταβάλλει δὲ εἰς ὀλίγα λεπτά τὴν διεύθυνσιν, καὶ σχεδὸν ἀμέσως πάλιν ἀναλαμβάνει τὴν συνήθη ταχύτητα, ἥτις εἶναι ἀπὸ τέσσαρα ἕως πέντε μίλια τὴν ὥραν· πάντοτε ὅμως πρὸς τὸ νότιον μέρος ῥέει ταχύτερα.

Τὸ αἷτιον τοῦ φαινομένου τούτου ἐξηρῆνυσεν τοπάλαι ὁ μέγας Ἀριστοτέλης, ἀλλ' οὐδ' αὐτός, οὐδ' ἄλλος τις μέχρι τῆς σήμερον, ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀνακάλυψίν του· αἱ παλίρροιαι αὗται φαίνονται παντάπασιν ἀκανόνιστοι.

Ἐκατέρωθεν τοῦ Εὐρίπου ὑπάρχει λιμὴν· ὁ πρὸς ἄρκτον, καίτοι μικρὸς, εἶναι βαθύς, ἀσφαλής, ἀρμοδιώτατος εἰς ναυπηγίαν, καὶ πολλῶν ἐμπορικῶν πλοίων χωρητικός. Πρὸς μεσημβρίαν τῆς γεφύρας εὐρίσκονται δύο λιμένες, ἐξ ὧν ὁ ἐνδότερος νομίζεται ὡς ὁ τῆς Αὐλίδος, ὅπου συνήχθη ὁ Ἑλληνικὸς στόλος πρὶν ἐκπλεύσῃ κατὰ τῆς Τρωάδος. Ἐχει δὲ περίπου ἐνὸς μιλίου πλάτος καὶ ἴσον μῆκος, μὲ ἐξ ὀργυῶν βάθος καθ' ὅλον τὸ διάστημα· ἀλλὰ σύρτις 14 ποδῶν, ἐπὶ τοῦ στενοῦ τοῦ μὲ τὸν ἐξώτερον λιμένα συγκοινωνούντος, ἐμποδίζει τὴν εἵσδοον μεγάλων πλοίων. Ὁ ἐξώτερος λιμὴν, ὅστις εἶναι δύο ἡμισὺ μίλια μακρὸς, ἐν δὲ πλατὺς, συνενοῦται μὲ τὸν λιμένα τῆς Αὐλίδος διὰ πορθμοῦ ἡμισὺ μόνον μίλιον κατὰ τὸ μῆκος, καὶ 1200 πόδας τὸ πλάτος· ἀλλ' ἡ πρὸς νότον ἐξοδος αὐτοῦ εἶναι στενὴ καὶ περιπεπλεγμένη.

Ἐπὶ τῆς στερεᾶς, ὀλίγον τι νοτιώτερα τῆς Χαλκίδος, καὶ παρὰ τὴν θάλασσαν, ὑπάρχουσι λειψανά τινα

παμπалаίων Κυκλωπείων τειχῶν, τὰ ὁποῖα πιθανόν ὅτι δεικνύουσι τῆς Αὐλίδος τὴν τοποθεσίαν. Βέβαια δὲν ἠμπορεῖ νὰ εὐρεθῇ τόπος ἀρμοδιώτερος ὡς κεντρικὴ θέσις διὰ τοὺς πολυαρίθμους συμμάχους ἡγεμόνας τοῦ μεγάλου ἀνακτος τῶν Μυκηνῶν, καὶ ὁ λιμὴν εἶναι ἀρκετὰ εὐρύχωρος ὥστε νὰ περιέχῃ τὰ ἐκπλεύσαντα κατὰ τοῦ βασιλέως Πριάμου χίλια πλοῖα.

Εἰς τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείαν τοῦ Ξέρξου (II. X. 480) ὁ Περσικὸς στόλος ἔμεινε καιρόν τινα προσωμισμένος περὶ τὸ βόρειον ἀκρωτήριο τῆς Εὐβοίας, τὸ Ἀρτεμισιον, ὅπου καὶ συνέβησαν διάφοροι ναυμαχίαι. Μέρος τῶν Περσικῶν πλοίων, ὅσα ἐστάλησαν ἀπὸ τὸ ἐξώθεν τῆς νήσου, ἐναυάγησαν ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ παραλίου, τὸ ὁποῖον καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη φοβοῦνται οἱ ναῦται, καθότι ὃν ἀλίμενον οὐδεμίαν παρέχει καταφυγὴν εἰς τὸ διάστημα τῶν σφοδρῶν βορειανατολικῶν ἀνέμων, οἵτινες αὐξάνουσι τὴν ὁρμὴν μεθ' ἧς προσβάλλει κατ' αὐτοῦ τὸ ῥεῦμα τοῦ Ἑλλησπόντου. Τὸ πλεῖστον δὲ μέρος τοῦ Περσικοῦ στόλου ἠκολούθησε τοὺς Ἑλληνας διὰ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ τοῦ Εὐρίπου, ὅθεν καὶ δυνάμεθα νὰ λάβωμεν ἰδίαν τινα περὶ τοῦ μεγέθους τῶν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν συνειδιζομένων πλοίων. Συμπεραίνομεν τοῦλάχιστον, ὅτι κανὲν ἀπ' αὐτὰ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἔλκῃ πλεον παρ' ἑπτὰ ποδῶν ὕδωρ, καὶ τὰ περισσότερα εἴλοντο ἴσως ἔτι ὀλιγώτερον.

Μεγίστας βελτιώσεις ἐπιδέχεται ἡ Χαλκίς, καὶ ἡδύνατο νὰ κατασταθῇ πόλις ἐμπορικωτάτη. Μὲ ὀλίγη δαπάνη ἢ ἐκ τῆς γεφύρας διάβασις ἠμπορεῖ νὰ γένη εὐκατέρθωτος καὶ εἰς πλοῖα 300 ἢ 400 τόνων, ὥστε ν' ἀπορεύωσι τοιοιτοτρόπως τὸν κίνδυνον τοῦ περνᾶν ἀπὸ τὸ ἐξώθεν παράλιον τῆς Εὐβοίας.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΒΟΙΑΣ.—Τῆς νήσου ταύτης οἱ πρῶτοι κάτοικοι πιθανόν ὅτι ἦσαν Πελασγοί, οἵτινες λέγεται ὅτι πρὸ τῶν ἱστορικῶν χρόνων κατῴκουν πᾶς πλειοτέρας τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους. Τὴν Κάρυστον καὶ τὰ Στύρα ἐξεμελίωσαν οἱ Δρύοπες ἐλθόντες ἐκ τοῦ ὄρους Οἰτης. τὴν δὲ Χαλκίδα καὶ τὴν Ἐρέτριαν οἱ Ἀθηναῖοι πρὸ τῶν Τρωϊκῶν. Ὁ Ὀμηρὸς καλεῖ Ἀβαντας τοὺς κατοίκους τῆς Εὐβοίας, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς ὡς ἀριστεύσαντας εἰς τὴν κατὰ τῆς Τρωάδος ἐκστρατείαν.

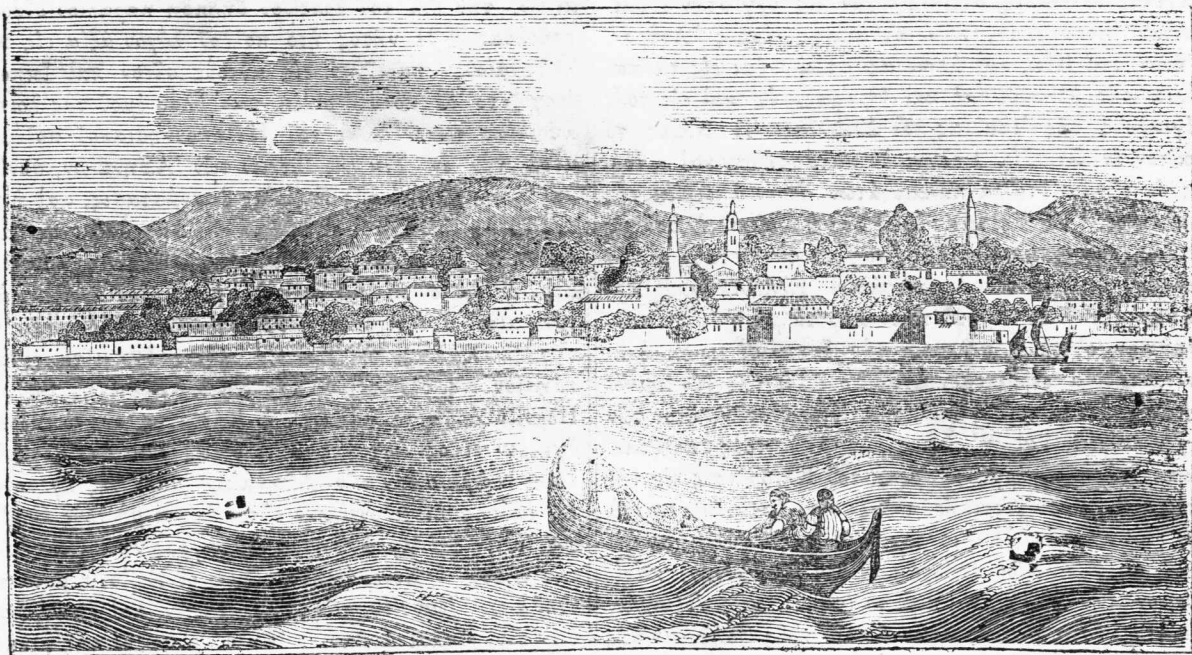
Οἱ δ' Εὐβοῖαν ἔχον μένεα πνέοντες Ἀβαντες, Χαλκίδα τ', Εἰρετρίαν τε, πολυστάφυλον θ' Ἰστίαϊαν, Κήρινθον τ' ἔραλον, Δίου τ' αἰπὴν πτολίεθρον, Οἷτε Κάρυστον ἔχον, ἥδ' οἱ Στύρα ναιετάσσκον· Τῶν αὖθ' ἡγεμόνους Ἐλεφάνωρ, ὅς τις Ἄρρος, Χαλκιδοντιάδης, μεγαθύμων ἄρχος Ἀβαντίων. Τῷ δ' ἄμ' Ἀβαντες ἔποντο, θοοί, ὅππῃ κομῶντες, Αἰχμηταί, μεμῶσιν ὀρακτῆσιν μελήσιν Ὠρήκας ῥήξιν δῆϊν ἄμφι στήθεσσιν.

Οἱ Ἰστιαεῖς ἐλέγετο ὅτι ἦσαν ἀποικοὶ τῶν Περραιβῶν· ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι φαίνεται ὅτι ἐστάθησαν ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων οἱ τῆς Εὐβοίας κυριώτεροι ἀποικισταί. Κατὰ τὴν αὐγὴν τῶν ἱστορικῶν χρόνων εὐρίσκομεν τὴν Χαλκίδα καὶ τὴν Ἐρέτριαν δύο ἀνεξαρτήτους μὲν συμ-

μαχικάς δὲ πόλεις, αἵτινες εἶχον εἰς μεγίστην εὐδαιμονίαν προσδεύειν, κυριεύουσιν τὰς νήσους Ἄνδρον, Τήνον, καὶ Κέω, καὶ ἀποικίας στέλλουσιν εἰς τὰ παράλια τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, ὡς καὶ εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας. Ἡ Νάξος, τὸ πρῶτον ἐν Σικελίᾳ Ἑλληνικὸν κατάστημα, καὶ ἡ Κύμη, ἐκ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ παλαιωτάτων, ἦσαν ἀποικίαι τῆς Χαλκίδος. Ἡ Ἑρέτρια ὅμως καὶ ἡ Χαλκίς ἤλθον εἰς ἐρίδας, καὶ ὁ Θουκυδίδης ἀναφέρει τὸν μεταξὺ αὐτῶν πόλεμον ὡς ἓνα τῶν ἀρχαιοτάτων Ἑλληνικῶν. Ἀλλὰ κατ' εὐτυχίαν εἰς οὐδέτερον ἀπὸ τὰ μέρη ἔφερε πανωλεθρίαν οὗτος ὁ πόλεμος· τὴν ἕκτην δὲ π. χ. ἑκατονταετηρίδα εὐρίσκομεν ἀνδρούς ἐτι τὰς δύο κοινότητας ὑπὸ τὴν κυβέρνησιν τῶν Ἱπποβοτῶν, ἦτοι τῶν εὐγενεστέρων καὶ πλουσιωτέρων ἀπὸ τοὺς πολίτας. Κακῇ τύχῃ συνήργησαν μετὰ τοῦ Κλεομένους εἰς τὴν ἐπιδρομὴν τῆς Ἀττικῆς, τὴν ὁποίαν ἐπεχείρησε μετὰ τὴν ἐξορίαν τῶν Πεισιστρατιδῶν· κατὰ συνέπειαν δὲ, ἀφοῦ οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέκρουσαν τὸν Κλεομένην, κατέδραμον τὴν Εὐβοίαν, περὶ τὸ 506 π. χ., ἐνέκησαν τοὺς Βοιωτοὺς, οἵτινες εἶχον ἔλθειν πρὸς βοήθειαν τῆς Χαλκίδος, καὶ ἀλώσαντες τὴν πόλιν ταύτην, βαρέως αὐτὴν ἐτιμώρησαν, ἔβαλον εἰς δεσμὰ πολλοὺς ἐκ τῶν πολιτῶν, ἕως οὗ ἐξηγοράσθησαν, καὶ ἐδήμεισαν ὅλην τὴν περιουσίαν τῶν Ἱπποβοτῶν, δόντες τὴν γῆν αὐτὴν εἰς Ἀθηναίους ἀποίκους, τοὺς ὁποίους ἔστειλαν εἰς τὴν νῆσον 4000 τὸν ἀριθμὸν. Ἡ Εὐβοία ἔπεσε τῶρα κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ τὴν Ἀθηναϊκὴν δύναμιν. Μετὰ ταῦτα, οἱ Εὐβοεῖς ἔστειλαν μετὰ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν εἰς τοὺς ἐν Ἀσίᾳ Ἴωνας, τοὺς τότε πολεμοῦντας κατὰ τοῦ Δαρείου Ὑστάσπου, καὶ τὰ στρατεύματά των συνήργησαν εἰς τὴν πυρπόλησιν τῶν Σάρδεων (499 π. χ.)· ἐκ τούτου προῆλθεν ἡ πρώτη κατὰ τῆς Ἑλλάδος εἰσβολὴ τῶν Περσῶν. Οἱ Σατράπαι, Δάτις καὶ Ἀρταφέρνης, εἰς τὴν Εὐβοίαν ἀποβάντες μετὰ πολυαρίθμου στρατοῦ, κατέστρεψαν ἐξ ὁλοκλήρου τὴν Ἑρέτριαν, καὶ ἐπεμφαν τοὺς κατοίκους αὐτῆς ὡς ἀνδράποδα εἰς τὴν Ἀσίαν. Οἱ Πέρσαι διεπέρασαν ἀκολούθως εἰς τὴν Ἀττικὴν, ὅπου κατετροπώθησαν εἰς τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην. Εἰς τὴν δευτέραν Περσικὴν ἐπιδρομὴν, τὴν ὑπὸ τὸν Ξέρξην, ἡ Χαλκίς καὶ ἄλλαι πόλεις τῆς Εὐβοίας ἐπλήρωσαν ναῦς, αἵτινες, μετὰ τοῦ λαοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, ἐνανυμάχθησαν κατὰ τῶν Περσῶν εἰς τὸ Ἀρτεμίσιον. Οἱ Ἰστιαεῖς μόνον ἐκλιναν πρὸς τοὺς Πέρσας.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ Περσικοῦ πολέμου, οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ νέου ἐπολέμησαν εἰς τὴν Εὐβοίαν ὑπὸ τὸν Μιλτιάδου Κίμωνα, καὶ καθυπέταξαν τοὺς ἐπαναστάτας Καρυστίους. Τὸ δὲ 445 π. χ. ἐξεργάγη γενικωτέρα τῆς Εὐβοίας ἐπανάστασις κατὰ τῶν Ἀθηναίων· ἀλλ' ὁ Περικλῆς μὲ 5000 ὀπλίτας στρατεύσας εἰς τὴν νῆσον, ἀνέκτησε τὴν προτέραν κυριότητα· αἱ Εὐβοῖκαί πόλεις κατήντησαν ὑποτελεῖς τῶν Ἀθηναίων, καὶ Ἀθηναϊκὴ ἀποικία κατεστήθη ἐν Ὠρεῶι εἰς τὴν χώραν τῶν Ἰστι-

αίων, τὴν ἐπὶ τοῦ ἀρκτέου δηλαδὴ παραλίου εὐφορον πεδιάδα. Ἡ νῆσος ἦτο πολλοῦ λόγου ἀξία εἰς τοὺς Ἀθηναίους· παρῆχεν εἰς αὐτοὺς σῖτον καὶ ἵππους, ἐλογίζετο δὲ πολυτιμωτέρα παρ' ὅλας ὁμοῦ τὰς λοιπὰς ἀποικίας των. Ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, μετὰ τὴν ἐν Σικελίᾳ ἦτταν τῶν Ἀθηναίων, συνέβη καὶ ἄλλη γενικὴ τῆς Εὐβοίας ἐπανάστασις, καὶ ἡ νῆσος ἐτέθη ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Λακεδαιμόνου· ἀλλ' ἐπανῆλθε μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Ἀθηναϊκὴν συμμαχίαν, ἀφοῦ ἀνέλαβον αἱ Ἀθηναῖαι τὴν ἀνεξαρτησίαν των· ἀπὸ τοῦ καιροῦ δ' ἐκείνου αἱ τέσσαρες κυριώτεραι πόλεις αὐτῆς, ἡ Χαλκίς, ἡ Ἑρέτρια, (ἥτις εἶχε μετακτισθῆν πλησίον εἰς τὸν τόπον τῆς καταστροφῆς ὑπὸ τῶν Περσῶν ἀρχαίας πόλεως), ἡ Κάρυστος, καὶ ὁ Ὠρεὸς, ἔχαιρον εἶδος ἀστυκῆς αὐτονομίας καὶ ἀνεξαρτησίας ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῶν Ἀθηναίων· ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας δὲ ταύτης διεφιλονέικουν οὗτοι ἐνίοτε μετὰ τοὺς Θηβαίους, οἵτινες ἠναγκάσθησαν ἐπὶ τέλους νὰ παραιτήσωσι τὴν νῆσον. Συνεμάχησαν ὅμως οἱ Εὐβοεῖς μετὰ τῶν Θηβαίων ἐναντίον τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ ἐπολέμησαν ὑπὸ τὸν Ἐπαμινῶνδαν. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς γενικῆς καταπτώσεως, ἥτις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἐπαμινῶνδου κατέλαβε τὰ κυριώτερα τῆς Ἑλλάδος κράτη, ἡ Εὐβοία φαίνεται ὅτι ἀφίθη κατὰ μέγα μέρος εἰς ἑαυτήν. Αἱ κυριώτεραι αὐτῆς πόλεις ὑπέπεσον εἰς τὴν ἐξουσίαν ἀρχόντων ἢ τυράννων, ὡς ἐκαλοῦντο, χωρὶς τινος μεσολάβησιν ἐκ μέρους τῶν Ἀθηναίων. Περὶ τὸ 350 π. χ. οἱ τοῦ Μνησάρχου δύο υἱοὶ Καλλίας καὶ Ταυροσθένες, ἄρχοντες τότε τῆς Χαλκίδος, ἔκαμαν προτάσεις τινὰς εἰς τὸν Μακεδόνα Φίλιππον, μὲ σκοπὸν νὰ λάβωσι παρ' αὐτοῦ βοήθειαν πρὸς καθυπόταξιν τοῦ λοιποῦ μέρους τῆς νήσου· τὴν εὐκαιρίαν ταύτην προθύμως ἔδραξεν ὁ Φίλιππος. Ὁ Πλοῦταρχος δὲ, ὅστις ταυτοχρόνως ἦτο τυράννος τῆς Ἑρετρίας, ἐξήτησε παρὰ τῶν Ἀθηναίων νὰ κωλύσωσι τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Φιλίππου. Οἱ Ἀθηναῖοι ἔστειλαν ἐκστρατείαν ὑπὸ τὸν Φωκίωνα, ὅστις ἐνίκησε τοὺς Χαλκιδεῖς μετὰ δυνατὴν μάχην· ἀλλὰ τοῦτο οὐδόλως ἐπέφερε τὴν ποθυμμένην ἐκβασιν, ἐπειδὴ ὁ Καλλίας ἔμεινε κάτοχος τῆς Χαλκίδος, καὶ ἡ Μακεδονικὴ ἐπιρρῶς ἐστερεώθη ἀπανταχοῦ τῆς νήσου. Ἐνῷ ἔλειπεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τοὺς Περσικοὺς πολέμους, οἱ Χαλκιδεῖς ἠύξησαν καὶ ἐβελτίωσαν τὰ ὀχυρώματά των, τὰ ὁποῖα ἐξετείνοντο εἰς τὴν στερεὰν ἐπ' ἀνωθεν τῆς ἐπὶ τοῦ Εὐρίπου κατασκευασθείσης γεφύρας. Ὅτε ἡ τῶν Ῥωμαίων ἐπιρρῶς ἤρχισε νὰ ἐκτείνεται εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ Χαλκίς καὶ αἱ ἄλλαι τῆς Εὐβοίας πόλεις συνεμάχησαν μὲ τὴν Ῥώμην, ἔμειναν δὲ σταθεραὶ εἰς τὴν συμμαχίαν ταύτην κατ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ Αἰτωλικοῦ πολέμου. Ἡ Χαλκίς ὑπέκλινε μετὰ ταῦτα εἰς τὸν Ἀντίοχον. Ἐπὶ τοῦ Ἀχαϊκοῦ πολέμου, μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Κορίνθου, ἀλωθεῖσα καὶ ἡ Χαλκίς ἠφανίσθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἡ νῆσος ὅλη ὑπέπεσεν εἰς τὴν κυριότητα τῆς Ῥώμης. Βαθμηδὸν ἐκ τότε παρήκμαζε κατὰ τὸν πληθυσμὸν καὶ τὴν ἀξιολο-

Θεωρία τῆς Χαλκίδος ἐκ τῆς Θαλάσσης.

γότητα· ἐπὶ δὲ τῶν αὐτοκρατόρων καὶ ὁ Πausanίας καὶ ὁ Δίων μᾶς βεβαιοῦσιν ὅτι κάκιστα εἶχεν.

Εἰς τὸν διαμελισμὸν τῆς ἀνατολικῆς αὐτοκρατορίας τὸν ὑπὸ τῶν Λατίνων ἢ Φράγκων, ἡ Εὐβοία ἐπεσεν εἰς τοὺς Βενετούς, οἵτινες βαρβαρικῶς ἐκάλεσαν αὐτὴν Νεγροπόντε, ἐκ τοῦ Ἑγριπος (διεφθαρμένου ἀπὸ τὸ Εὐριπος) καὶ τοῦ Πόντε (γέφυρα) κατὰ διαφθορὰν σχηματίσαντες τὴν λέξιν. Ἀπὸ τοὺς Βενετούς ἐπῆραν τὴν νῆσον οἱ Τοῦρκοι τὸ 1470, κυριεύσαντες τὴν πρωτεύουσαν Χαλκίδα, καὶ σφάζαντες ὅλους τοὺς κατοίκους. Τὸ 1688 ὁ Βενετὸς Δοῦξ καὶ ὁ στρατηγὸς Μοροσίνης ἀπέκλεισαν αὐτὴν, ἀλλὰ μετὰ φοινικὴν πολεορκίαν ἠναγκάσθησαν νὰ μετεμβῶσιν ἄπρακτοι εἰς τὰ πλοῖα, μεγάλως ζημιωθέντες.

Η ΚΑΣΤΑΝΙΑ ΤΗΣ ΑΙΤΝΗΣ.

ΕΝ ἀπὸ τὰ πλείον περιβόητα εἰς τὸν κόσμον δένδρα εἶναι ἡ μεγάλη Καστανία τῆς Αἴτνης, ὑπὸ τῶν ἐγγυρίων καλουμένη ἡ Καστανία τῶν ἑκατὸν ἵππων, διὰ τὸ ἀκόλουθον συμβεβηκὸς, τὸ ὁποῖον κατὰ παράδοσιν διηγούνται μεταξύ των. Ἰωάννα, ἡ τῆς Ἀραγωνίας βασίλισσα, ταξειδεύουσα ἐκ τῆς Ἰσπανίας εἰς τὴν Νεάπολιν, ἀπέβη εἰς τὴν Σικελίαν μὲ σκοπὸν νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ ὄρος Αἴτνην· ἀνεμοζάλης δ' ἐπελθούσης, αὕτῃ καὶ οἱ ἑκατὸν ὀπαδοὶ τῆς ἐφιπποῖ ἐσκεπάσθησαν ἐντὸς εἰς τὸν παμμεγέθη κορμὸν τοῦ περιωνύμου τούτου δένδρου. Φαίνεται δὲ ὅτι σύγκειται ἀπὸ πέντε μεγάλα καὶ δύο μικρότερα δένδρα· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ οἱ φλοιαὶ καὶ οἱ κλάδοι εὐρίσκονται ὅλοι ἐξωθεν, συμπεραίνεται ὅτι ἔνα μόνον κορμὸν συνίστων καταρχὰς ταῦτα πάντα. Ὁ μεγαλύτερος κορμὸς ἔχει τριάκοντα ὀκτὼ ποτεῖσιν. καὶ οἱ πέντε ὁμαῖ ὀλίγον ὑπεράνω τῆς

γῆς ἔχουσι περιφέρειαν ἑκατὸν ἐξήκοντα τριῶν ποδῶν· φέρει δ' ἀκόμη ἄφθονα φύλλα, καὶ πολλὴν μικρὸν καρπὸν, μολονότι τοῦ κορμοῦ ἡ καρδία εἶναι κατεφθαρμένη, καὶ ὁδὸς δημόσιος περὰ διὰ μέσου αὐτῆς, ἀρκετὰ εὐρύχωρος ὥστε δύο ἄμαξαι νὰ ἐλαύνονται κατὰ μέτωπον. Εἰς τὴν μέσην καιλότητα ὑπάρχει καλὴ βῆ, κατασκευασθεῖσα πρὸς χρῆσιν τῶν συναγόντων καὶ διατηρούντων τὰ κάστανα. Ἡ ἡλικία τοῦ δένδρου ἀναμφιβόλως εἶναι χιλιετηρίδων τινῶν.

ΤΑ ΜΕΤΑΝΟΗΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

ΥΠΟ ΙΑΤΡΟΥ ΣΑΜΙΟΥ.

Εἰς ἓν ἐκ τῶν τελευταίων φύλλων τῆς Ἐφημερίδος ἡ Ἀθηνᾶ ἀνέγνωμεν περιγραφὴν τῆς οἰκτρᾶς καταστάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις φυλακῶν, αἱ ὁποῖαι, καθ' ὅσον βλέπομεν, δὲν διαφέρουσι πολὺ ἀπὸ τὰς ἄλλων ἐπικρατειῶν. Ἐντεῦθεν ὠρμήθημεν νὰ περιγράψωμεν συνοπτικῶς τὰ ὑπὸ τῶν Ἀγγλαμερικανῶν πρό τινων χρόνων ἐπινοηθέντα Σωφρονιστήρια, ἢ, ὡς ὑπ' αὐτῶν καλοῦνται, Μετανοητήρια, διὰ τὴν ἡθικὴν δηλονότι τῶν φυλακωμένων ἀναμόρφωσιν· ἀλλ' ἴσως δὲν ἤθελεν εἰσδαὶ παράκαιρον νὰ ἐκθέσωμεν πρότερον ἓν συνομῖα τὴν κατάστασιν τῶν φυλακῶν, ὁποῖα εἶναι εἰσέτι εἰς τὰς πλειοτέρας ἐπικρατείας τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης.

Οἱ κατάδικοι, ὡς εἶναι γνωστὸν, συγκλείονται εἰς τὴν φυλακὴν χωρὶς διάκρισιν ἡλικίας, ἢ βαθμοῦ ἐγκλήματος. Οἱ γέροντες συναυλίζονται μὲ τοὺς νέους, καὶ οἱ πρωτόπειροι εἰς τὴν κακίαν μὲ τοὺς ἐμπειροτέρους κακούργους, διὰ νὰ διδασθῶσιν, ὡς φαίνεται, τολμηρότερα μαθήματα· οἱ φαυλόβιοι ἐκεῖ συνομνύουν πρὸς ἀλλήλους κατὰ τῆς κοινωνικῆς εὐταξίας, ὥστε, ἀντὶ νὰ διορθώσῃ τὸν χαρακτῆρα τῶν φυλακισμένων αἱ